

Hyvinvointialueneuvottelu, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Aika: 17.11.2023

Paikka: kh. Paja, Mariankatu 9, Helsinki

Alueen edustajat

Sari Innanen, aluehallituksen pj
Minna Korkiakoski-Västi, hyvinvointialuejohtaja
Katja Virta, johtajaylilääkäri
Piia Kurikkala, johtajaylihoitaja
Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja
Marko Hottinen, pelastusjohtaja
Jaana Sandström, henkilöstöjohtaja
Helinä Saarela, talousjohtaja
Eija Kellokoski-Kari, kehitysjohtaja

Puheenjohtajisto

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
Kimmo Kohvakka, pelastusylijohtaja, SM, varapuheenjohtaja

Valtioneuvoston edustajat

Annakaisa Iivari, johtaja, STM
Tiina Snellman, neuvotteleva virkamies, SM
Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, VM
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, VM
Tuulikki Louet-Lehtoniemi, arviointipäällikkö, THL
Jussi Herranen, pelastusylitarkastaja, AVI
Jussi Lind, erityisasiantuntija, STM (asiantuntijasihteeri)

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtajat osastopäällikkö Kari Hakari ja pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka avasivat neuvottelun klo 10.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätösesitys: Todetaan osallistujat, lyhyt esittäytyminen ja hyväksytään asialista muutoksitta.

Päätös: Todettiin esityslistan mukaisesti.

3. Hallitusohjelma

3.1 Hallitusohjelman linjaukset

Palvelureformi,

Palvelureformi on sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisen uudistumisen reformi. Reformin keskeisenä tavoitteena on tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen.

Kiireelliseksi luokitellut pelastustoimen hallitusohjelmataavoitteet,

Pelastusalalla käynnistetään kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi. Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomioita.

Ohjauksen yhtenäistäminen,

Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta. Hyvinvointialueiden ohjauksen yhteensovittaminen säädetään valtiovarainministeriön tehtäväksi ja vahvistetaan ministeriön voimavaroja. Valtiovarainministeriön johdolla STM, SM ja VM sekä muut viranomaiset seuraavat ja arvioivat hyvinvointialueiden toiminnan vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuloksellisuutta.

Alueen yleiskatsaus ja huomiot hallitusohjelmasta

Alueen yleiskatsaus ja näkemykset hallitusohjelmasta kokonaisuutena, ei muutosohjelmien esittelyä. (Liitteessä 2).

Päätösesitys: Käydään läpi hallitusohjelman keskeiset hyvinvointialueita koskevat linjaukset sekä alueen yleinen tilanne.

Päätös: Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti. Todettiin yleiskeskustelussa varautumisen ja häiriötilanteiden hoidon osalta ministeriöiden yhdensuuntaisen ohjauksen tärkeys.

4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti ja asiantuntija-arviot

Käydään läpi taustamateriaalien sekä tilannekuva-analyysin pohjalta tehdyt havainnot alueen tilanteesta. Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot on kuvattu liitteessä 3.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Alueen uudistumistyötä ohjaa kullakin alueella muutos- ja/tai uudistusohjelma. Alue esittelee oman ohjelmansa keskeiset tavoitteet ja aikataulun. Alueen muutos- ja uudistusohjelmakokonaisuus on esitelty liitteessä 4.

4.3 Alueen oma nosto (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset)

Alueen omana nostona pelastustoimen tilanne, jossa resurssit ja toiminnallinen palvelutasovaatimus merkittävällä tavalla ristiriidassa. Alueen oma nosto on esitetty liitteessä 5.

Päätösehdotus: Käytiin läpi alueen tilanne sekä keskeiset haasteet. Kuultiin alueen muutosohjelman toteutuksen tavoitteet ja aikataulu.

Päätös: Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti.

5. Johtopäätökset

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

Neuvotteluiden pohjalta muodostetaan yhteinen näkemys alueen tilanteesta. Tämän kohta sovi-
taan neuvottelussa yhdessä alueen edustajien kanssa ja kirjataan keskeiset asiat ja huomiot.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa.

Päätös:

Todettiin, että neuvotteluissa on syntynyt yhteinen tilannekuva Keski-Pohjanmaan hyvinvointi-
alueen tilanteesta. Alueen muutosohjelma on konkreettinen ja uskottava ja se sisältää sekä-
lyhyen että pitkän aikavälin toimenpiteitä, tavoitteet on myös viety riittävän konkreettiselle ta-
solle. Myös riskejä tunnistettiin, esimerkiksi digipalvelujen osalta, joiden osalta tarvitaan aikaa ja
kulttuurin muutosta ja myös kansallisia ratkaisuja. Todettiin henkilöstötilanteen riskit, joka vaatii
jatkuvaa huomiota. Todettiin myös, että digitaalisten palvelujen lisäksi myös liikkuvien palvelu-
jen kehittämistä on lisättävä.

5.2 Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

Kirjataan mahdolliset neuvotteluiden tuomat muutokset selvityksiin.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa

Päätös: Todettiin, että ei ole vaikutuksia.

5.3 Valtioneuvoston toimenpidesuosituksat

Ehdotukset valtioneuvoston toimenpidesuosituksiksi hyvinvointialueelle:

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.

2. Alueen on edelleen kevennettävä palvelurakennetta ja -verkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
4. Alueen on nopeutettava ja vahvistettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

5. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
6. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
7. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
8. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdenneet resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
9. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Päätösehdotus: Annetaan esitetyt toimenpidesuosituksiset

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus.

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Sovitaan yhdessä jatkotoimenpiteistä ja mahdollisesti seurattavista asioista sekä seurannan aikataulusta ja tavoista.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee ehdotuksen seurattavista asioista kokouksessa.

Päätös: Toimenpidesuosituksien toteutumista seurataan Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä §24 ja Laki pelastustoimen järjestämisestä §10 mukaisesti. Seuranta tehdään hyvinvointialueen vuosittaisessa selvityksessä, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvityksissä, THL:n asiantuntija-arvioissa, AVI:n asiantuntija-arvioissa, sekä ministeriöiden ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa

5 Tilaisuuden päätös

Palautelomake lähetetään osallistujille viikon kuluessa.

Puheenjohtajat Kari Hakari ja Kimmo Kohvakka päättivät neuvottelun klo 10.04.

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kimmo Kohvakka
Pelastusylijohtaja
Sisäministeriö

Katja Virta
Vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Liitteet

Liite 1: Neuvottelun esitysmateriaali

Liite 2: Alueen yleistilanne

Liite 3: Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot

Liite 4: Alueen muutosohjelmakokonaisuus

Liite 5: Alueen erillinen oma nosto

Liite 6: Valtioneuvoston toimenpidesuositukset

Neuvotteluiden taustamateriaalit:

Hyvinvointialueen oma selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta
Aluetta koskeva Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvio sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Aluehallintoviraston asiantuntija-arvio pelastustoimesta hyvinvointialueella

Aluehallintoviraston selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueella

Yhteistyöaluetta koskeva Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvio sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Valtakunnallinen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvio sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Valviran valtakunnallinen selvitys valvontahavainnosta koskien sosiaali- ja terveydenhuoltoa

Aluehallintoviraston valtakunnallinen asiantuntija-arvio pelastustoimesta

Sosiaali- ja terveysministeriön vuosittainen selvitys – luonnos

Sisäministeriön vuosittainen selvitys

VN/22236/2023-STM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hakari Kari 913129191

2024-02-26

KOHVAKKA KIMMO 91260243T

2024-02-26

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen neuvottelu

Liite 1

17.11.2023 klo 10.00-14.00

Neuvottelutila Paja, Mariankatu 9, Helsinki

Asialista

1. Tilaisuuden avaus
2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen
3. Hallitusohjelma
4. Alueen tilanne ja muutosohjelma
 - 4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti (Ministeriö esittelee)
 - 4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma (Alue esittelee)
 - 4.3 Alueen oma nosto
5. Johtopäätökset
6. Tilaisuuden päätös

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osallistujat

Alueen osallistujat

Sari Innanen, aluehallituksen puheenjohtaja
Minna Korkiakoski-Västi, hyvinvointialuejohtaja
Katja Virta, johtajaylilääkäri
Piia Kurikkala, johtajaylihoitaja
Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalihoitaja
Marko Hottinen, pelastusjohtaja
Helinä Saarela, talousjohtaja
Jaana Sandström, henkilöstöjohtaja
Eija Kellokoski-Kari, muutosjohtaja

Valtioneuvoston osallistujat

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
Kimmo Kohvakka, pelastusylijohtaja, SM,
varapuheenjohtaja
Tiina Snellman, neuvotteleva virkamies, SM
Annakaisa Iivari, osastopäällikkö, STM
Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, VM/KAO
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, VM/BO
Tuulikki Louet-Lehtoniemi, arviointipäällikkö, THL
Jussi Herranen, pelastusylitarkastaja, AVI
Jussi Lind, erityisasiantuntija, STM
(asiantuntijasihteeri)
Sini Tuovinen assistentti, STM (tekninen sihteeri)

3. Hallitusohjelma

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallitusohjelma jatkaa aiempia uudistuksia

- Hallitusohjelmassa todetaan, että ***sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntö sekä siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan uusia sote-rakenteita ja valtakunnallisia sote-tavoitteita***
- Reformin keskeisenä tavoitteena on **tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen**
- Rakennetaan nykyistä selkeämpi kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä
- Tehdään mahdollistavaa lainsäädäntöä ja vaikuttavampaa kansallista ohjausta
 - Poistetaan esteitä mm. integraation, tietojohdamisen, digitalisaation ja henkilöstön riittävyyden edistämiseksi
 - Kevennetään sitä yksityiskohtaista palvelujen sisältöjä koskevaa sääntelyä, joka on tullut tarpeettomaksi hyvinvointialueiden aloittamisen ja sote-järjestämislain mukaisen kansallisen ohjauksen myötä
 - Vahvistetaan yhteistyöaluetasoisia ja kansallista kustannusvaikuttavuutta edistävää ohjausta sekä hyvinvointialueiden välistä vertailua

Kansallinen palvelureformi ja alueiden muutosohjelmat muodostavat kokonaisuuden

Finanssipoliittinen tavoite: hillitä kustannusten kasvua 2-3 mrd eurolla vuoteen 2031 mennessä suhteessa vuoden 2023 julkisen talouden perusuraan.

Kansallinen palvelureformi

Kansallisia toimia kuten

Säädösten uudistaminen (mm. terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolait)

Hyvän työn ohjelma ja sote-ammattihenkilölakien muutokset

Tietojohtamisen, digitalisaation ja ohjauksen kehittäminen (mm. sote-järjestämislaki, asiakastietolaki ja mahdollistavampi substanssilainsäädäntö)

0,8 mrd €

Hyvinvointialueiden muutosohjelmat

Alueellisia toimia kuten

Palvelurakenteen kehittäminen (mm. yhteisölliset ja kotiin tuotavat palvelut, palveluohjaus ja palveluketjut, digitaalisten ja etäpalvelujen ensisijaisuus, parhaiden ratkaisujen levittäminen)

Tehostetaan toimintoja ja muutetaan toimintatapoja (mm. investoinnit, hankinnat, tilojen ja palveluverkon järjeistäminen, sairauspoissaolojen vähentäminen, siirtyneet virat)

Lisätään alueiden yhteistyötä ja koordinaatiota (mm. tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, ennakoiva henkilöstö-suunnittelu, lääke-, laite- ja tarvikkehankintojen keskittäminen)

1,2 mrd €

Mitä Kansallisella palvelureformilla tavoitellaan?

- **Vauhditetaan alueellista kehittämistyötä**, varmistaen hallittu, samanaikainen ja rohkea muutos koko maassa. Reformin myötä suomalaisella hyvinvointiyhteiskunnalla ja sote-alan henkilöstöllä on paremmat valmiudet ja resilienssi toimia ja turvata ihmisten perusoikeudet jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.
- **Selkeämpi sote-palvelurakenne**, jotta palvelut, henkilöstö ja resurssit kohdentuvat oikein. Ennaltaehkäisevät, perustason ja erityistason sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut muodostavat porrasteisen kokonaisuuden.
- **Digitaalisten ja yhteisöllisten ratkaisujen ensisijaisuus** parantaa palvelujärjestelmän toimivuutta ja hillitsee menokasvua. Rajalliset sote-resurssit saadaan paremmin riittämään, kun kaikkia palvelukanavia sekä yhteiskunnan ja yhteisöjen resursseja hyödynnetään optimaalisesti. **Panostetaan** poikkihallinnolliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ennaltaehkäisyyn, omahoidon mahdollisuuksiin, perustason palveluihin (ml. integraatio ja jatkuvuus), digitalisaatioon ja palveluohjauksen (ml. kohdennetut palveluketjut ja –kokonaisuudet).
- **Kansallisesti painotetaan vaikuttavia palveluja, toimintamalleja ja johtamista.** Kansallinen palvelulupaus huomioi alueelliset ja yksilölliset tarpeet, mutta myös realistisesti käytettävissä olevat resurssit. Vähähyötyisiä hoitoja ja tutkimuksia vähennetään.
- **Vahvistetaan viiden yhteistyöalueen koordinaativastuuta ja kansallista yhteistyötä** vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi, erityisesti laaja-alaista erityisosaamista tai merkittäviä investointeja edellyttävien palvelujen ja tehtävien osalta.

Kansallinen palvelureformi

Ennaltaehkäisyn
vahvistaminen

Integraation,
saatavuuden ja
jatkuvuuden
vahvistaminen

Palvelujärjestelmän
selkeyttäminen

Vaikuttavuuden
lisääminen

Varautumisen ja
häiriötilanteiden
hoidon vahvistaminen

Reformin edellyttämät lainsäädännön muutokset (lainsäädännön koordinaatio)

Yleiset palvelut (esim. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, IMO-laki)

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut (esim.. mielenterveyslaki)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (esim.. lastensuojelulaki)

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden palvelut (esim. vanhuspalvelulaki, vammaispalvelulaki)

SOTE-henkilöstön riittävyys ja saatavuus (esim. Hyvän työn -ohjelma, sote-ammattihenkilölait)

Tiedonhallinta, tiedolla johtaminen ja digitalisaatio (esim. asiakastietolaki)

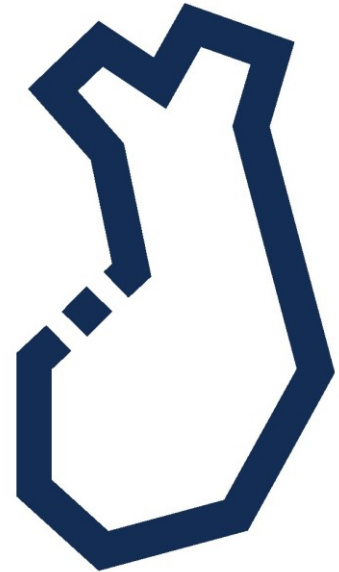
Ohjausjärjestelmän päivittäminen (esim. sote-järjestämislaki)

Yhteydet muihin STM:n ja VN:n hankkeisiin ja ohjelmiin

Kiireelliseksi luokitellut pelastustoimen hallitusohjelmatavoitteet

1. Pelastajien koulutusta lisäämällä ja pelastusvoimien ratkaiseminen.
2. Väestönsuojelun varustuksen ja siviilipolitiikan oskevan säätelyn uudistaminen ja väestönsuojelutyön organisoimnin kehittäminen.
3. Omatoimisen varustuksen vahvistaminen kaikissa väestöryhmissä.
4. Kansallisen hankkeen käynnistäminen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi.

RÄDDNINGSVÄSENDET

Työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantaminen pelastustoimessa

Hallitusohjelma

- Hallitus edistää työturvallisuutta ja työelämän väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyä. Hallitus parantaa muun muassa hoito- ja pelastushenkilökunnan oikeussuojaa työhön liittyvissä väkivaltatilanteissa virkamiehen suojaa vastaavaksi.
- Hallitus käynnistää kansallisen hankkeen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi. Rikoslakia muutetaan siten, että väkivallasta ensihoitohenkilöstöä kohtaan tai sillä uhkaamisesta seuraava rangaistus vastaa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta seuraavia rangaistuksia.
- Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota. Pelastusalan posttraumatyöpajojen jatkuminen varmistetaan.

Kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi

- Pelastusalan työhyvinvoinnin seurannan työkalu.
- Selvitys pelastusalan työturvallisuuden parantamisen tarpeista.
- Kerätään jo kentällä käytössä olevat hyvät käytännöt jaettavaksi valtakunnallisesti.
- Posttraumatyöpajojen jatkon selvittäminen
- Suojavarusteiden kehittäminen Pelastustoimen suoja-asuja koskevan esiselvityshankkeen toimenpidesuosituksen perusteella
- Hyvän työn ohjelma sisältämään SOTE-toimenpiteiden lisäksi myös pelastustoimeen liittyvät toimenpiteet.
- OM/SM/TEM valmistelee tarvittavat lakimuutokset

Ohjauksen yhteensovittaminen

- Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta.
- Valtiovarainministeriön tehtäväksi tulee sovittaa yhteen valtioneuvostossa tehtävää hyvinvointialueiden ohjausta. Lähtökohtana on se, että valtioneuvostossa tehtävä hyvinvointialueiden ohjaus on yhteensopivaa valtioneuvoston asettamien julkisen talouden finanssipoliittisten tavoitteiden kanssa.
- Käytännössä hyvinvointialueiden ohjauksessa ja hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön valmistelussa alueiden toimintaa ja taloutta arvioidaan aiempaa kattavammin kokonaisuutena.
- Päällekkäiset lakisääteiset ohjausvälineet kuten neuvottelukunnat ja valtakunnalliset tavoitteet yhdistetään. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja tehokkaampi ohjausrakenne.

Alueen yleiskatsaus ja huomiot hallitusohjelmasta

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keski-Pohjanmaan HVA Soite, yleiskatsaus

- Alueella uskotaan integroituun toimintamalliin
 - Kuntayhtymän aikana saavutettiin sekä taloudellinen että toiminnallinen hyöty
 - Soten ja pelastuksen integraatio edennyt hyvin
- Lähtökohdat yleistä tilannetta paremmat – Historia auttaa
 - Talous
 - edulliset tarveperusteiset sote-kustannukset lähtöhetkellä -> poikkeuksellisen iso menetys siirtymäkauden tasauksessa aiheuttaa ongelman alkuvuosina
 - Pelastuksen rahoituspohja ei vastaa erityisolosuhteita
 - Vuosi 2023 on osoittautunut poikkeuksellisen kalliiksi
 - Toiminta
 - Yhtenäinen toimintakulttuuri pitkällä (moniammatillisuus) mutta tie on hidas
 - Alueellinen ajattelu on lähtökohtaisesti tuttua -> kunta-HVA –suhde silti kipuilee
 - Harmonisoinnit toteutettu pääosin ja yhtenäinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä

Soite, yleiskatsaus

- Koko
 - Pieni ja ketterä helpottaa kulttuurillista muutosta mutta haastaa mm hallinnossa liikanakin keveytenä (järjestäjä - tuottaja)
 - 8 hyvin eri kokoista kuntaa + 3 "kyläkuntaa" on hajainen peruspalvelukenttä
 - Kokoansa isompi keskussairaala ja synnytysairaala -> sairaala- ja päivystysverkkoselvitys
- Palvelurakenteen keventäminen vielä kesken ja edellyttää toimenpiteitä
- Digitaalisten ja etäpalveluiden käyttöönotto ja vanhasta luopuminen ollut hidasta
- Tämän hetken alijäämäennuste (10 M €) ja TA 2024 –valmistelupaine pakottavat kiristämään tahtia uudistumisessa
 - Soite 2030 -täytöntöönpano-ohjelma hyväksytty (nyt kasassa 5 M € säästöt)
 - Lisäselvityksessä: **1.** tavoitepalveluverkko erityisesti vanhusväestön palveluissa **2.** Soite-sotepisteiden profiilien tarkastelu **3.** tilaselvitys (tavoitteena toiset 5 M €)

Soite, yleiskatsaus

- Lähtökohtaisesti hallitusohjelma Soiten näkökulmasta hyvä
- Hallitusohjelman ristiriita
 1. Talouden tasapainotusvaatimus
 2. Peruspalveluiden "vahvistaminen"
 3. Henkilöstön saatavuuden varmistaminen, pito- ja vetovoima
 4. Valvonnan vahvistaminen (AVI, Valvira, omavalvonta) ja arjen realismi
 5. Alueet tarvitsevat valtakunnallisen yhtenäisen tuen viestinnässä väestölle
 6. Vaikuttavuus- ja priorisointikeskustelua tarvitaan; eikä vain puhetta, myös päätöksiä
- Onko tasapainossa talouden ja toiminnan osalta
 - Hallitusohjelma?
 - Valtion talousarvio 2024 talousarvio?
 - Ministeriöiden ohjaus?

4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti ja asiantuntija-arviot

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Alueen yleiskatsaus

- **Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella on jatkettu kuntayhtymän aikana aloitettua aktiivista kehittämistyötä**
 - Konkreettinen täytäntöönpano-ohjelma laaditaan osana vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnittelua
 - Alueen alijäämä vuonna 2023 on maan muihin alueisiin nähden verraten pieni, mikä luo hyvän lähtökohdat
- Kevään 2023 neuvotteluiden keskeiset seurattavat asiat
 - Toiminnan ja talouden uudistusohjelma
 - Yhdenvertaisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus
 - Hoito- ja palveluvelka
 - Ammatillisen henkilöstön saatavuus ja riittävyys

THL arviointiraportin keskeiset huomiot

- Alueella on lisääntyntä tarvetta lasten ja nuorten matalan kynnyksen palveluilla
- Ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakykyä edistävillä toiminnoilla pyritään vastaamaan palvelutarpeen kasvuun, ikääntyneiden määrän noustessa muuta maata enemmän.
- Yhdenvertaista hoidon ja palvelun saatavuutta sekä integraatiota edistetään väestön tarpeiden mukaisella sote-keskusverkostolla, joka rakentuu asteittain fyysisistä toimipisteistä, jalkautuvasta palvelusta ja digitaalisista palveluista.
- Strategisten linjausten pohjalta nouseva lähijohtamisen ideologia, tavoitteet, tehtävät ja johtamisen työkalut määritellään. Työntekijöiden joustavaa liikkuvuutta edistetään ja esihenkilöiden työnkuvia karsitaan, jotta lähijohtamiselle jää aikaa.

Keski-Pohjanmaan talouden tilanne

Nimi	8/2023 TOT2023, M€	TAS2023, M€	TPE2023, M€	TOT/TAS%	TPE vs TAS muutos%
▲					
Toimintatulot	55,4 milj.	79,6 milj.	82,6 milj.	70 %	4 %
Toimintamenot	253,2 milj.	370,6 milj.	375,0 milj.	68 %	1 %
TOIMINTAKATE	-197,8 milj.	-291,0 milj.	-292,4 milj.	68 %	-0 %
Valtion rahoitus	199,4 milj.	291,3 milj.	299,9 milj.	68 %	3 %
Rahoitustulot ja -menot	-0,5 milj.	-0,4 milj.	-0,9 milj.	125 %	-112 %
VUOSIKATE	1,0 milj.	-0,1 milj.	6,7 milj.	-710 %	4799 %
Poistot ja arvonalentumiset	6,6 milj.	8,2 milj.	9,8 milj.	80 %	20 %
Satunnaiset erät	0,0 milj.	0,0 milj.	0,0 milj.	NaN	NaN
Tilinpäätössiirrot + (-)	0,0 milj.	0,0 milj.	-0,1 milj.	NaN	-ääretön
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-5,6 milj.	-8,3 milj.	-3,2 milj.	67 %	62 %
Lainakanta	60,2 milj.	69,8 milj.	68,2 milj.	86 %	-2 %

- Syyskuun lopun ennuste (-7,8 me) jonkin verran heikentynyt taulukon 06/2023 tilanteesta
- Alueella ei ole lainanottovaltuutta, merkittävimmät investoinnit (kuten Kokkolan sote-keskus) toteutuvat 2023 valtuudella, vuonna 2024 alkavat hankkeet kassavaroja hyödyntämällä
- Talousarviota on muutettu nollatulokseen 05/2023)

ICT

- Investointisuunnitelmassa potilastietojärjestelmän hankinta 2024. ICT ja muiden aineettomien hyödykkeiden investoinnit ovat 9,762 M€ sosiaali- ja terveydenhuollon osalta 2024-2027.
- Ikääntyneiden palvelujen painopisteenä on digitaalisten palveluiden käytön lisääminen. Kotiin vietävissä palveluissa etäpalvelut on linjattu ensisijaisiksi. Digitaaliset palvelut, digihoitopolut ja asukkaille tarjottava digituki nousevat esiin THL:n arvioinnissa.
- Asiointia digitaalisesti sote-ammattilaisten kanssa oli Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella kansallista keskiarvoa 21 % vähemmän, eli 16 % vuonna 2022.

AVI arviointiraportin keskeiset huomiot

Onnettomuuksien ehkäisytehtävien palvelutason toteutuminen: Turvallisuusviestinnän tavoittavuus väestöstä vastaa palvelutasopäätöksessä päätettyä ja on valtakunnallista keskitasoa (12 %).

Palontutkinnassa tutkinnan taso ei vastannut kaikilta osin päätettyä tasoa. Tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi epäiltyjen palojen ilmoittamiskäytännössä poliisille on kehittämistä. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävää yhteistyötä on toteutettu laajasti ja se on ollut vaikuttavaa. Valvontatehtävien osalta toteuma (95 prosenttia) jäi hieman asetetusta tavoitteesta.

Pelastustoiminnan palvelutason toteutuminen: Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa ei ole huomattavia puutteita. Pelastussukeltajien määrä on rajallinen, mikä voi osaltaan vaikuttaa heikentävästi pelastustoiminnan palvelujen saatavuuteen. Ympäristövahinkojen torjunnan tasossa havaittiin puutteita, eikä taso vastaa pelastuslaitokselle riskiarvion perusteella asetettua vaatimustasoa.

Väestönsuojelun palvelutason toteutuminen: Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa ei ole havaittu merkittäviä puutteita, joskin väestönsuojelun varautumista koskevat tiedot kaipaavat ajan tasaistamista.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Soite 2030 – strategian täytäntöönpano-ohjelma

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Talous

- Lähtökohtana edullinen sote-kustannustaso – mihin se katosi?
- Vuodelta 2023 osoituksena poikkeuksellisen korkea kustannuskasvu -> alijäämäennuste 10 M € eli 147 €/asukas
 - Palkkatason nousu, ostopalveluiden hinnankorotukset, inflaatio, erityiskysymyksenä Kruununupyynti irtautumisen mahdollistaman menoleikkauksen hitaus?
- Pelastuksen rahoituksen riittämättömyys on myös "järjestelmävirhe"
- Siirtymäkauden tasaus syö lähes 7% rahoituksesta
- Talouden tasapainottaminen välttämätöntä - haasteena se, että paljon on jo tehty kuntayhtymän aikana
 - Lääke pääosin tuttu, annostusta nostettava

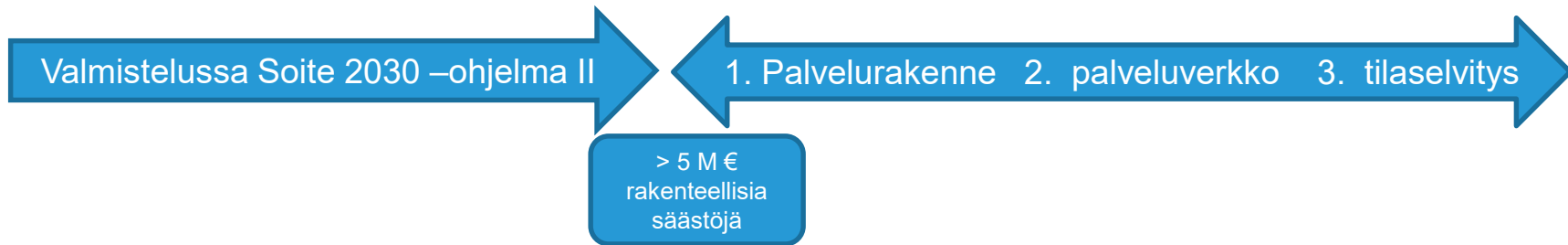
Investoinnit

- Vuoden 2023 investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset 67,7 M€
 - Päivityksiä sote-osasuunnitelmaan 10/2023 (dokumentti toimitettu ministeriöille): investointien väheneminen -2 M€
 - Merkittävin investointi sote-keskus, ajoitus vuosille 2023-2026, kustannusarvio 44 M€
 - Investoinnit toteutetaan lainanottovaltuudella 69,8 M€
- Vuoden 2024 investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset 17 M€
 - Päivitetty suunnitelma 10/2023 toimitettu ministeriölle
 - Investointeja kohdentuen peruskorjaus- ja muutostöihin, laitteisiin ja kalustoon sekä ICT-investointeihin
 - Investoinnit toteutetaan kassavaroilla
- Vuoden 2025 investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset
 - Investointisuunnitelma 2025-2028 valmisteilla

Alijäämän kattaminen mahdollistuu hallitusti 2023 - 2026

Miljoonaa euroa	Ennuste			
	TP 2023	2024	2025	2026
Toimintakate (toimintamenot - toimintatulot)	-300	-299	-318	-325
Valtion rahoitus yhteensä	302	312	335	349
Valtion rahoitus	291	312	325	349
Kertaerä (TA-TP 2022)	10			
Takautuva oikaisu			10	
Rahoituskustannukset (netto)	-1	-2	-2	-2
Vuosikate	0	11	15	22
Poistot ja poistoeron muutos	-10	-10	-10	-10
Tilikauden yli-/alijäämä	-9,5	1,3	5,5	12,0
Kumulatiivinen yli-/alijäämä		-8	-3	9
Toimintakatteen muutos %		-0,4 %	6,4 %	2,2 %

Toiminta ja talous sovitetaan yhteen

Soite 2030 –ohjelma I ja II

Soite 2030-ohjelma I :

- ESH-paikkamäärän vähennys 20-25 paikkaa (1,2M €)
- Ostopalveluiden vähennys -2% (2M€) sis vuokratyövoiman käyttö vain erityistilanteissa
 - monituottajamalli hyödynnetään (kustannus ja vaikuttavuus)
- Sijaistyövoiman rekrytoinnin keskittäminen (-0,7 M€)
- Kirjaamiseen käytettävän työajan vähentäminen
- Työn tuottavuus ja vaikuttavuus
- Tiedolla johtamisen rohkeus ja salliminen
- Tilojen käytön tiivistäminen "sotepe" saman katon alle
- Etäpalveluiden ja liikkuvien palveluiden täysimääräinen hyödyntäminen ja vanhasta luopuminen
- Matala kynnyks
- Hukka pois ja kustannustietoisuus arkeen - puhe rahasta voi olla myös myönteinen asia

Soite 2030 –ohjelma II:

1. Palveluverkko

- Soite-toimipisteiden (sote-keskus) palveluprofiilien kuvaus – mitä palveluja ja miten tuotettuna
- Liikkuvat palvelut ja etäpalvelut perustana tavoitteena peruspalveluiden vahvistaminen
- Myös pelastustoimi

2. Palvelurakenne Ihminen hoidetaan oikeassa paikassa ja mahdollisimman kevyellä rakenteella

- +Ennaltaehkäisy +kotihoito, kotisairaala ja kuntoutus +/-jaksohoito +yhteisöllisen asumisen +ympärivuorokautinen palveluasuminen (40+60) –YLEvos –ESHvos (20-25)

3. Toimitilat painotuksella tekninen kunto ja soveltuvuus

Asukkaiden etä- ja digipalveluiden käyttö

Asukkaiden digitaidot:

92 % käyttää internetiä
(vuonna 21: 92 %)

88 % käyttää mobiilisovelluksia
(vuonna 21: 86%)

59 % korvannut fyysisen käynnin
etä- tai digiasioinnilla viimeisen 12kk
aikana (vuonna 2021: 60 %)

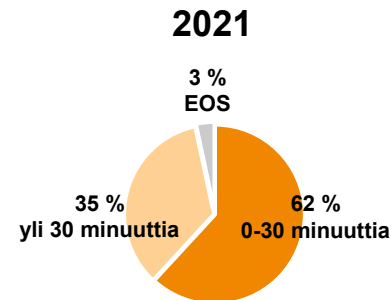
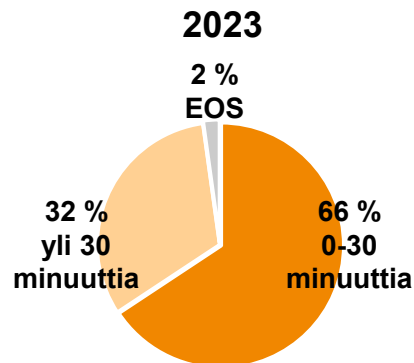
Asukkaiden valmius vaihtaa paikan päällä tapahtuva käynti etäpalveluun:

67 % valmis vaihtamaan asioinnin hoitajan luona
etäpalveluun (vuonna 2021: 63 %)

51 % valmis vaihtamaan asioinnin lääkärin luona
etäpalveluun (vuonna 2021: 50 %)

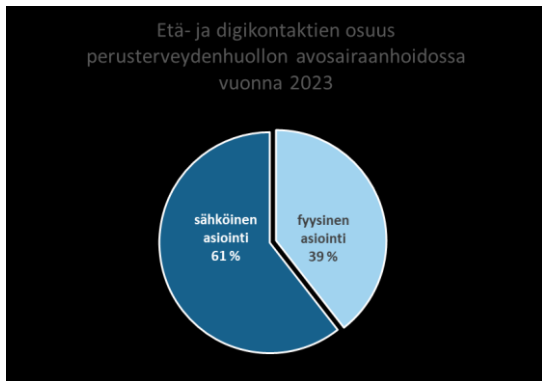

Asukkaiden näkemys maksimimatka-ajasta kiireettömien sote-palveluiden pariin

Lähde: Soiten palveluverkkokyselyt 2023 ja 2021, Taloustutkimus

Etänä ensisijassa on strateginen tavoite

sähköinen palvelukanava, Omahoito-viesti

Soite 2030

35% asiakas- ja potilaskontakteista etänä (pl puhelin)

Etäklinikka säännölliseen käyttöön sotekeskuksissa 1.1.2024

Käytettävissä paljon vaihtoehtoja – korvaava käyttö ja hyödyntäminen vaatii tekemistä

4,3 % esh käynnistä etävastaanottona (mukana puhelut)

Sähköinen perhekeskus

24 % 1-vuotiaiden hammastarkastuksista etävastaanottona

Asiakastietojärjestelmä ei kaikilta osin tue

95% etälääkäripalvelun piirissä (asumispalvelut ja kotihoito)

Lääkerobotit

Kotihoidon käynneistä 10% etänä

Digi-Soite sivusto on eniten käytetty nettisivu Soiten etusivun jälkeen

Terve Suomi: Väestö muuta maata epäluuloisempaa käyttämään

Henkilöstö

- Tilanne keskimääräistä "parempi" juuri nyt, mutta eläkepoistuma muuttaa tilanteen
- Henkilöstöohjelma hyväksytty
- Soiten työnantajakuva hyvä;
 - Avoinna 331 paikkaa, joista 30 jäänyt täyttämättä (erityistyöntekijät, lyhytkestoiset palvelussuhteet)
 - vaihtuvuus pientä 3,5
 - Henkilöstön suositteluindeksi 81,3 %
 - Hakemuksia 8,5 / vakkarivakanssi (vuonna 2022 oli 6,2)
 - Lääketieteen opiskelijat kiinnostuneet tulemaan virkasuhteeseen, ei firman kautta (ensi vuosi jo rekrytty)
 - Kv-rekrytointia (yhteistyötä YTA ja alueen oppilaitokset)
- Keskitetty sijaispooli hoitotyössä käytössä – nyt keskitetään lisäksi sijaisten rekrytointi -> antaa tilaa esihenkilöille lähijohtamistyöhön
- Vuokratyövoiman käyttö lääkäripalveluissa ja terapia/psykologipalveluissa
 - Tavoitteena oma työ vuokratyövoiman sijaan (esim yhteispäivystys)
 - Tervia Osaajat esh-lääkäripalveluissa YTA-pohjalta

4.3 Alueen oma nosto (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset)

Tarkennus osion aiheesta

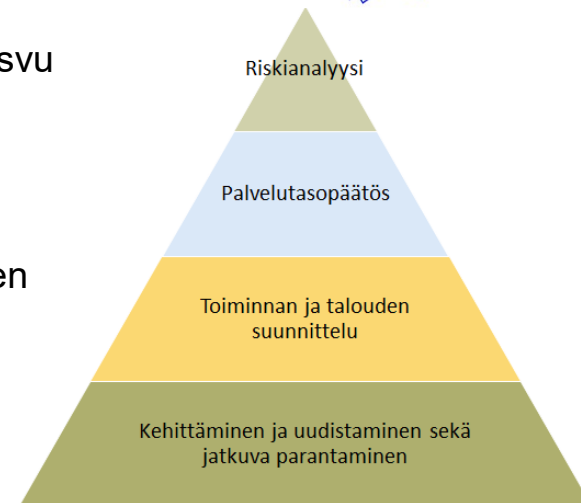
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueen pelastustoimen kysymykset ?

• Pelastustoimen rahoituksen riittävyys

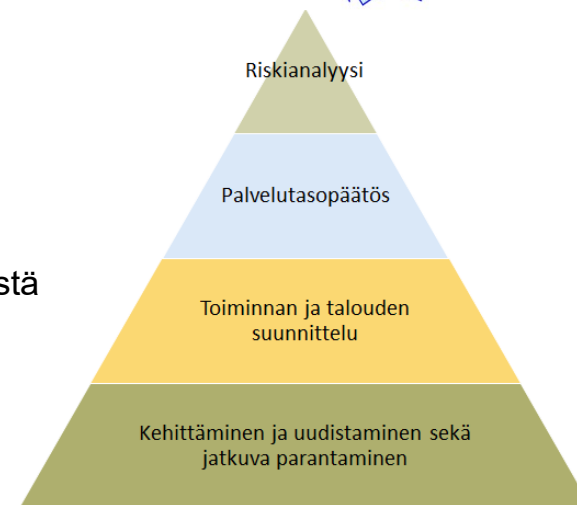
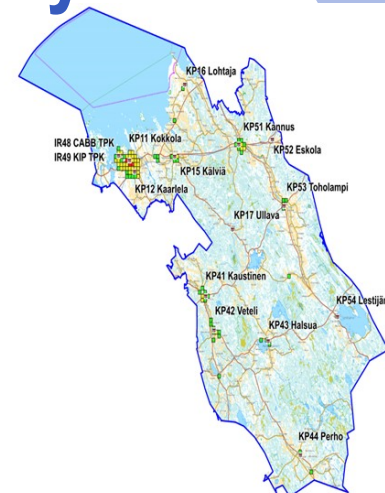
- Pelastustoimen rahoituksen kohdentaminen EI vastaa riskianalyysin mukaista tarveperustaisen palvelutason toteuttamista (rahoitusvaje vähintään n. -3 miljoonaa € - >vertaa Kainuu)
 - Huomioiden ennakointi ja toimintaympäristön muutos vaatimukset
- Alueen koko, ominaisuus ja rikkonaisuus vaatii laajaa palveluverkkoa ellei toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vaatimuksia muuteta (II ja III riskialueiden toiminta-aikavaatimuksia)
- Merialueen suorituskykyvaatimusten huomioiminen (meriliikenteen kasvu * 2) rahoituksen määräytymistekijöissä ympäristövahinkojen torjuntakyvykkyyden ylläpito pelastustoimen vastuualueella
- Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 5§ keskitettävien tehtävien kustannusvaikuttavuuden lisääminen päällekkäisten palveluiden ylläpitämiseen ja toteuttamiseen -> purettava valmiuden kulujen jälkeen kustannukset nousee n. 4- 5 kertaiseksi !

Hyvinvointialueen pelastustoimen kysymykset ?

- Palvelutasossa ilmennet puutteet
 - Avi:n asiantuntija arvion havainnot vuoden 2022 osalta tunnistettu ja → korjaavat toimet menossa/käynnistetty uuden palvelutason yhteydessä toimintoja ja resursseja priorisoimalla
- AVI:n asiantuntija arvio lausunto pelastustoimen palvelutasosta "tulkinta" vaikutus palvelutasopäätökseen 2024-2025 ja näiden € kustannusvaikuttavuus palveluiden tuottamiseksi
 - "Savu-, kemikaali- ja vesisukellus ja pintapelastus valmius tulee olla **viivytyksettä saatavilla** pelastustehtävissä eikä vaatimuksesta voida poiketa - vain henkilöitä ei teknisiä ratkaisuja hyväksytyä
 - Sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän (PEO 10/2023) kustannusvaikutuksen arviointi laajemmin + henkilöstön saatavuus -> *vaikuttavuusarviointi uupuu*
 - AVI:n tulkinta ohjaa merkittävästi valitettavasti päätoimisten henkilömäärä lisäämiseen n. 80 henkeä ja palveluiden tuotantotekijöiden merkittävään kasvuun - vaikka kysyntä on vähäistä
 - *"Havaitut puutteet on korjattava käytettävissä olevista resursseista huolimatta"*

5. Johtopäätökset

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yhteinen näkemys alueen tilanteesta

- Tämä osio täytetään neuvotteluissa

5.2 Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

- Mahdolliset vaikutukset STM ja SM selvityksiin

5.3 Mahdolliset toimenpidesuosituksset

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mahdolliset toimenpidesuosituksukset

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on edelleen kevennettävä palvelurakennetta ja -verkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
4. Alueen on nopeutettava ja vahvistettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

5. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
6. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
7. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
8. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
9. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkotoimista sopiminen

- Seurattavat asiat ja seurantatapa

6. Tilaisuuden päätös

KIITOS!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

LIITE 2

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella siirtymä hyvinvointialueelle on toteutunut asteittain. Sote-kuntayhtymän toiminta käynnistyi 2017 ja toiminnallinen kulttuurillinen murros on tapahtunut vuosien aikana. Hyvinvointialueelle siirryttäessä oleellisinta oli integraatio soten ja pelastuksen kesken sekä hallinnollinen muutos. Soten toiminnallinen kenttä oli jo ehditty harmonisoida ja suuri osa rakenteellisista uudistuksista saattaa alulle ja osin täytäntöönkin. Keski-Pohjanmaalla uskotaan hyvinvointialueen mukaiseen toiminnalliseen integraatioon.

Hyvinvointialueen suhde kuntiin ei ole yksiselitteinen. Kunnat odottavat hyvinvointialueen tukea erityisesti pienten kuntien elinvoimatekijäksi ja odotetaan mahdollisuutta ”omistajaohjata” sotea ja pelastusta kuten alueella oli kuntayhtymässä totuttu. Siirryttäessä kuntayhtymästä hyvinvointialueelle muutos näyttäytyy erilaisena kuin siirryttäessä suoraan kunnasta hyvinvointialueelle.

Soite siirtyi hyvinvointialueelle tarvepohjaisesti arvioituna Suomen edullisimpana sote-kustannusalueena. Nyt Soite kärsii kohtuuttoman suuresta siirtymäkauden tasauksesta, mikä vie alueen rahoituksesta ensimmäisinä kriittisinä vuosina noin 20 M € vuodessa eli yli 6%.

Ensimmäisen vuoden toimintakulujen kasvu on poikkeuksellisen suurta. Vuoden edetessä alijäämäennuste on kasvanut 10 M € tasolle. Tilanne on huolestuttava ja edellyttää strategian nopeampaa ja tiukempaa täytäntöönpanoa (etä- ja liikkuvat palvelut, siirtymä kevyempiin palveluihin) mutta myös lisätoimenpiteitä. Etäpalveluiden ja liikkuvien palveluiden käyttöönotossa on alueella ollut hitautta. Myös palvelurakenteen keventämisessä on edelleen tehtävää. Soite katsoo olevansa menettäjä pelastuksen rahoituksessa, sillä järjestelmä ei tunnista alueen erityisolosuhteita.

Hallitusohjelma monelta osin tukee hyvinvointialueiden toiminnallisia tavoitteita. Hallitusohjelma ja oikeammin sen hyvinvointialueille kohdennettu täytäntöönpanovastuu kuitenkin aiheuttaa ristiriitaisuutta. Hallitusohjelma ei riittävällä tavalla tunnista hyvinvointialueiden käynnistymisvaiheeseen liittyvää hitautta vastata ohjaukseen. Tiukka talouskehys, liian hitaasti reagoiva rahoitusjärjestelmä sekä lainsäädännön vaatimus, ministeriöiden ohjaus ja valvovan viranomaisen vahvistettu valvonta johtavat epätasapainoon kentällä. Vastuu hallitusohjelman säästötavoitteen toteuttamisesta on jätetty liiaksi hyvinvointialueiden vastuulle ja sen ohjaus on osin ristiriitaista. Hallitusohjelma ei ole toiminnallisten vastuiden sekä talousraamin osalta riittävällä tavalla tasapainotettu.

Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella on jatkettu kuntayhtymän aikana aloitettua aktiivista kehittämistyötä. Hyvinvointialueen strategia hyväksyttiin kesäkuussa 2022 ja palvelustrategia helmikuussa 2023. Palvelustrategia sisältää palvelujen toteuttamisen lähtökohdat ja reunaehdot, kuten talouden tasapainottamisen ja toiminnan vakauttamisen tarpeet. Konkreettinen täytäntöönpano-ohjelma laaditaan osana vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnittelua. Alueen alijäämä vuonna 2023 on maan muihin alueisiin nähden verraten pieni, mikä luo hyvän lähtökohdan alueen talouden tasapainottamiselle.

Alueella on lisääntynyttä tarvetta lasten ja nuorten matalan kynnyksen palveluille. Perheitä pyritään tukemaan hyvin varhaisessa vaiheessa, ennen huolien kasaantumista. Tämä ei näy vielä kuitenkaan lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon käytössä, joka on ollut jo vuosia suurempaa kuin maassa keskimäärin. Ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakykyä edistävillä toiminnoilla pyritään vastaamaan palvelutarpeen kasvuun, ikääntyneiden määrän noustessa muuta maata enemmän. Kotiin annettaviin palveluihin on alueella panostettu ja etänä kotiin tarjottavat palvelut on asetettu ensisijaisiksi. **Yhdenvertaista hoidon ja palvelun saatavuutta sekä integraatiota edistetään väestön tarpeiden mukaisella sote-keskusverkostolla, joka rakentuu asteittain fyysisistä toimipisteistä, jalkautuvasta palvelusta ja digitaalisista palveluista.** Palveluihin ohjaututaan monikanavaisesti, ja kesäkuussa 2023 aloittaneen yhteisen asiakasohjauksen kautta.

Soiten henkilöstöohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Henkilöstön riittävyyttä varmistetaan esimerkiksi lisäämällä työntekijöiden joustavaa liikkuvuutta alueella. **Strategisten linjausten pohjalta nouseva lähijohtamisen ideologia, tavoitteet, tehtävät ja johtamisen työkalut määritellään.** Työntekijöiden joustavaa liikkuvuutta edistetään ja esihenkilöiden työnkuvia karsitaan, jotta lähijohtamiselle jää aikaa. Resurssikeskuksen avulla pyritään hoitamaan varahenkilöiden saatavuutta. Alue osallistuu Pohjois-Suomen yhteistyö-alueen yhteiseen kehittämishankkeen osioon, jossa etsitään keinoja vaikuttaa muun muassa henkilöstön riittävyyteen, työnjakoon ja osaamiseen.

Onnettomuuksien ehkäisytehtävien palvelutason toteutuminen: Turvallisuusviestinnän tavoitavuus väestöstä vastaa palvelutasopäätöksessä päätettyä ja on valtakunnallista keskitasoa (12 %). Palontutkinnassa tutkinnan taso ei vastannut kaikilta osin päätettyä tasoa. Tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi epäiltyjen palojen ilmoittamiskäytännössä poliisille on kehittämistä. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävää yhteistyötä on toteutettu laajasti ja se on ollut vaikuttavaa. Valvontatehtävien osalta toteuma (95 prosenttia) jäi hieman asetetusta tavoitteesta.

Pelastustoiminnan palvelutason toteutuminen: Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa ei ole huomattavia puutteita. Pelastussukeltajien määrä on rajallinen, mikä voi osaltaan vaikuttaa heikentävästi pelastustoiminnan palvelujen saatavuuteen. Ympäristövahinkojen torjunnan tasossa havaittiin puutteita, eikä taso vastaa pelastuslaitokselle riskiarvion perusteella asetettua vaatimustasoa.

Väestönsuojelun palvelutason toteutuminen: Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa ei ole havaittu merkittäviä puutteita, joskin väestönsuojelun varautumista koskevat tiedot kaipaavat ajan tasaistamista.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

LIITE 4

Aluehallitus hyväksyi 30.10.2023 Soite 2030-ohjelman I, joka tarkoittaa Soiten strategian, sote-palvelustrategian ja pelastuksen palvelutasopäätöksen täytäntöönpano-ohjelmaa. Samalla ohjelma toimii Soiten talouden tasapainottamisohjelmana strategisten tavoitteiden toteuttamisen varmistamiseksi. Ensisijassa ohjelma on toiminnallista uudistumista koskeva täytäntöönpanoa varmistava ja ohjaava kokonaisuus.

Ohjelman sisältöä rakennamme rullaavasti eli toimet tarkentuvat yli ajan. Soite 2030-ohjelma rakentaa polun kohti vuotta 2030, johon mennessä visiomme olla Suomen toimivin hyvinvointialue on toteutunut. Ohjelma sisältää 12 strategista kehittämiskokonaisuutta, jotka sisältävät konkreettiset toimet toiminnan kehittämiseksi ja uudistamiseksi. Osa kehittämiskokonaisuuksista on jo pitkällä ja osaa rakennetaan parhaillaan.

Toiminnaltaan ja kustannussäästövaikutuksiltaan merkittävimmät kehittämiskokonaisuudet ovat seuraavat: 1) uudet tavat tuottaa palvelut ja saavuttaa väestö, 2) toimipaikkaverkosto vastaamaan alueellista palvelutarvettamme, 3) ihminen digin keskiössä – digiohjelma sujuvoittaa palveluketjuja ja sisäistä toimintaa, 4) monituottajamallin strategiset valinnat sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa, 5) henkilöstön riittävyys – henkilöstöohjelman toimenpiteet käytäntöön ja 6) yta-yhteishankkeella yhteistä kehittämistä.

Soite 2030-ohjelman toteuttaminen on avainasemassa, jotta pystymme sopeuttamaan menokehityksemme valtion rahoituksen sekä myynti- ja maksutuottojen asettamiin puitteisiin. Vuodelta 2023 alijäämää on syntymässä arviolta 8–10 miljoonaa euroa. Vuosi 2024 sisältää nopeavaikutteisia kustannussäästöjä tuovia ja kustannusten nousua hillitseviä toimia noin viidellä miljoonalla eurolla.

Oleellisimmat säästökohteet ovat rakenteellisia ja kertaantuvat vuosittain. Toimia kohdistuu mm. seuraaviin toimiin: 1) sijaisten rekrytointi keskitetään Resurssikeskukseen mikä vapauttaa työaikaa lähiesihenkilöjohtamiseen, 2) erikoissairaanhoidon paikkojen vähentäminen vastaamaan tarvetta - 20 – 25 paikkaa, 3) useita ostopalveluluokkia koskevat säästöt, 4) toiminnan tehokkuuden

parantaminen eri keinoin ja 5) tiedolla johtamisen entistä kattavampi hyödyntäminen.

Palvelurakenteen keventäminen sekä erityisesti etä- ja digitaalisten palveluiden parempi haltuunotto ja liikkuvien palveluiden mahdollistama peruspalveluiden vahvistaminen ovat sekä toiminnallisesti palveluja turvaavia että henkilöstön ja talouskehyksen riittävyden edellytyksiä.

Soite 2030 –ohjelman versio I kustannussäästöodotus on 5 M € ja se on osaltaan mahdollistamassa tavoitteen tasapainotetun talousarvion 2024 laadinnalle. Kirjatut toiminnalliset muutokset johtavat rakenteellisiin säästöihin.

Kustannusten kasvua hillitsevänä toimenä pidättäydymme toimialueiden vuodelle 2024 esittämistä uusista vakansseista. Resursointitarve katetaan toiminnan muutoksia hyödyntäen.

Soite 2030 –ohjelman osa II on jatkovalmistelussa ja tavoitteena on tuoda siitä täydentävät esitykset päätöksentekoon heti 2024 alussa. Valmistelussa on kolmesta osasta koostuva kokonaisselvitys: 1) tavoite-palvelurakenne painopisteenä vanhusten palvelut 2) sote-keskustoimipisteiden palveluprofiilit ja uudistuvat palvelumuodot (etä- ja liikkuvat) sekä 3) toimitilaselvitys. Näiden tavoitteena on varmistaa, että potilas ja asiakas hoidetaan aina oikeassa paikassa, kevennetään palvelurakennetta sekä turvataan peruspalveluiden saatavuus alueella mahdollisimman yhdenvertaisesti hyödyntämällä etä- ja liikkuvat palvelumallia kattavasti. Samalla vähennetään kiinteitä kustannuksia tiivistämällä tilan käyttöä ja siirtämällä toiminnat sotepe saman katon alle.

Soite 2030 –ohjelma II säästöodotus on vähintään 5 M € ja tarkentuu valmistelun kuluessa.

Alueella tunnistettu haaste on digitaalisten ja etäpalveluiden käyttöönoton hitaus. Tämä koskee sekä väestöä että henkilöstön työkulutturia. Tutkimuksen mukaan Keski-Pohjanmaan väestö suhtautuu syystä tai toisesta keskiarvoa kriittisemmin digitaalisten palveluiden käyttöön. Myös henkilöstön rohkeudessa siirtyä etä- ja liikkuvien työvälineiden käyttöön on edistettävää.

Vuosi 2024 on Soitessa teemavuosi "Uudistamisen aika". Tämä koskee erityisesti etä- ja liikkuvia palveluiden parempaa hyödyntämistä sekä rohkeutta kokeilla, rohkeutta myös luopua vanhasta. Digitaalisia hoitopolkuja ja erilaisia etäratkaisuja on alueella käytettävissä runsaasti, mutta niiden käyttöaste vaihtelee merkittävästi. Merkittävä osa esim vastaanoton etäkontakteista on puheluja ja uudessa ohjelmassa

HYVIN VOIMME - KLART VI KAN

on haastettu erityisesti muiden kuin puhelinkontaktien lisäämistä. Etävastaanottoja ja ”digi-klinikkatoimintaa” on tarpeen edelleen edistää. Kotihoidon käynneistä jo 10 % toteutuu etänä, lääkerobotit ovat laajasti käytössä, säännöllisessä kotihoidossa ja vanhusten ja vammaisten ympärivuorokautisessa asumispalvelussa on 95% käytössä etälääkäripalvelu 24/7. Soite hyödyntää Terveyskylää ja käytössä on mm Omaperhe eli sähköinen perhekeskus. Sähköisiä palveluja on paljon, mutta käyttöastetta hiotaan. Huomionarvoista on, että Soiten nettisivujen käyttötilastoissa etusivun jälkeen toiseksi eniten haettu sivu on Digi-Soite.

Säästötoimia toteuttaen tarkoituksemme on pitää ulkoiset kulut 2024 enintään vuoden 2023 kulujen tasolla siitä huolimatta, että esimerkiksi TES-korotukset kasvattavat henkilöstökulumme noin 10 miljoonaa euroa. Tämä summa on kooltaan samaa luokkaa kuin valtion rahoituksen kasvu vuodelle 2024. Keski-Pohjanmaan taloudellista tilannetta rasittaa oleellisesti pohjassa oleva siirtymäkauden tasaus. Tulostavoite 2024 tulee olemaan tasapainotettu – tavoitteena jopa 2 M € ylijäämä, mutta taso tarkentuu valmistelun edetessä. Loppuosa vuoden 2023 alijäämästä katetaan vuonna 2025. Vuoden 2025 tilannetta helpottaa vuoden 2023 rahoituksen takautuva korjaus sekä Soite 2030 – ohjelman mukaisten toimien merkittävä eteneminen syksyn 2023 tilanteeseen verrattuna. Tekemistä on paljon, mutta Keski-Pohjanmaa uskoo selviävänsä kattamisvelvoitteen toteutumisesta.

Alueen oma nosto

Pelastustoimen rahoituksen riittävyys

- Pelastustoimen rahoituspohja EI vastaa riskianalyysin mukaista tarveperustaisen palvelutason toteuttamista (rahoitusvaje n. -3 miljoonaa €)
- Alueen koko, ominaisuus ja rikkonaisuus vaatii laajaa palveluverkkoa, ellei toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vaatimuksia muuteta (II ja III riskialueiden toiminta-aikavaatimuksia). Kokonaistaloudellisen kustannusvaikuttavuuden mukaan tämä nykyvaatimus ei vastaa tehokasta ja suorituskykyisen palveluverkon toteutumista vaan "lähipalvelun ylläpitoa ilman suorituskykyä"
- Merialueen suorituskykyvaatimusten huomioiminen rahoitukseen (meriliikenteen kasvu) - huomioitava rahoituksen määrätymistekijöissä ympäristövahinkojen torjuntakyvykkyyden ylläpito pelastustoimen vastuualueella (esim. Vrt. Kainuu pelastustoimen rahoitus).
- Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 5§ keskitettävien tehtävien kustannusvaikuttavuuden lisääminen päällekkäisten palveluiden ylläpitämiseen ja toteuttamiseen – purettava valmiuden kulujen jälkeen kustannukset nousee n. 4- 5 kertaiseksi !
- Avi arvion korjaavat toimet 2022 osalta tunnistettu – korjaavat toimet menossa/käynnistetty

AVI:n asiantuntija arvion lausuntojen "tulkinta" vaikutus palvelutasopäätökseen 2024-2025 ja näiden € kustannusvaikuttavuus palveluiden tuottamiseksi

- "Savusukelluksen (kemikaali ja pintapelastus sekä vesisukellus) valmius tulee olla viivytyksettä saatavilla pelastustehtävissä eikä vaatimuksesta voida poiketa
- Sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän (PEO 10/2923) kustannusvaikutuksen arviointi+ henkilöstön saatavuus -> vaikuttavuusarviointi uupuu
- Ohjaa päätoimisten henkilömäärä lisäämiseen n. 80 henkeä ja palveluiden tuotantotekijöiden merkittävään kasvuun - "Havaitut puutteet on korjattava käytettävissä olevista resursseista huolimatta"

Keski-Pohjanmaa

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on edelleen kevennettävä palvelurakennetta ja -verkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
4. Alueen on nopeutettava ja vahvistettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

5. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
6. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
7. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
8. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
9. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.